

Akt konfederacji warszawskiej, 1573 r.

A iż w Rzeczypospolitej naszej jest dissidium¹ niemałe [...] [w sprawie religii chrześcijańskiej], zabiegając² temu, aby się z tej przyczyny między ludźmi seditio³ jaka szkodliwa nie wszczęła, którą po inszych królestwach jaśnie widzimy, obiecujemy to sobie spólnie [...] [za nas i potomków naszych na wieczne czasy pod obowiązkiem przysięgi, uczciwością, honorem i sumieniem naszym], iż którzy jesteśmy [...] [różniący się w religii chrześcijańskiej], pokój między sobą zachować, a dla różnej wiary i odmiany w kościelech krwie nie przelewać ani się [...] [karać konfiskatą dóbr], poczcliwością⁴, [...] [więzieniami i wygnaniem] i zwierzchności żadnej ani urzędowi do takowego [...] [postępowania] żadnym sposobem nie pomagać; i owszem, gdzie by ją kto przelewać chciał, ex ista causa⁵, zastawiać się⁶ o to wszyscy będziemy powinni, choćby też za pretekstem dekretu abo za postępkem jakim sądowym, kto to czynić chciał.

Reformacja, oprac. L. Szczucki i J. Tazbir, Warszawa: PZWS, 1960, s. 29.

¹ dissidium – łac. „różność”

² zabiegać – tu: zapobiegać

³ seditio – łac. „bunt”

⁴ poczcliwość – tu: pozbawienie czci

⁵ ex ista causa (czyt. eks ista kausa) – łac. „z tej przyczyny”

⁶ zastawiać się – występować

Praca z materiałem

1. Przedstaw postanowienia aktu konfederacji warszawskiej.
2. Wyjaśnij, na czym polegał fenomen aktu konfederacji warszawskiej w skali europejskiej.
3. Omów sytuację polityczną w Rzeczypospolitej w momencie uchwalenia aktu konfederacji.